

Majoor Niels Roelen

De beste drug?

Oorlog

Hij is een idealist in gevechtstenuue. Maar strijdend voor wereldvrede kickt majoor Niels Roelen (36) stiekem óók op de spanning van een man tegen man gevecht. Met zijn eenheid zat hij dik vijf maanden in Afghanistan. Zijn boek *Soldaat in Uruzgan* ligt nu in de winkel.

Harmen Lustig

Waarom een boek?

Ik heb dingen meegemaakt die weinig anderen in Nederland meemaken. Sommige jongens die onder mij dienden, kunnen eenmaal hier terug moeilijk hun verhaal kwijt. Ik beschrijf wat we die tijd met mijn eenheid hebben doorstaan.

Je hebt oog in oog gestaan met de dood.

Eén van de zinnen in mijn boek: 'Nooit voelde ik mij zo in leven als de dag dat ik dacht dat ik doodging.' Dat slaat op een hinderlaag waaruit we ons schietend moesten bevrijden. Tegenstanders zaten op twintig meter, je zag hun wapens vuren vanuit de maïsvelden. We waren bijna honderd procent omsingeld. Je verdedigt in een soort van cirkel, waarbij je van zaken in het terrein gebruik probeert te maken – greppels, muurtjes, noem het maar op. De adrenaline en de endorfine die door je lichaam schieten, dat is zó'n kick, ik denk dat er geen drug is die dat kan bewerkstelligen. Drie kwartier hebben we ervoor moeten knokken.

Kun je verslaafd raken aan oorlog?

Absoluut.

Dus dat je constant terug wilt naar het front?

Je weet dat het niet goed is voor je gezondheid, maar toch verlang je ernaar terug. De dagen na het gevecht veranderde mijn hele muzieksmaak. Méér beats per minute. Je verlangt naar het moment dat je weer mag vlammen, ofwel Kamp Holland verlaten en weer op patrouille. Ik denk dat het vergelijkbaar is met Pieter van den Hoogenband die in Sydney van de kwartfinale naar de halve finale gaat, hij voelt zich goed, en hij weet gewoon: ik ga het maken. Dít euforie! Voor

andere jongens hoefde het niet zo, maar ik wilde gráág weer op patrouille. Het is niet zo dat ik het gevaar bewust wilde opzoeken, maar als het zou komen, vond ik het wél lekker.

Dus ging je stiekem een blokje om? Niet die ene vallei in, maar juist die andere waar bijna zeker de Taliban zat...

Nee, je hebt een bepaalde opdracht en het gaat erom dat je je doelstellingen haalt, niet om het nastreven van je persoonlijke genoegdoeningen. Er zijn overigens best momenten dat je het zou kunnen verkopen om ‘een blokje om’ te rijden, maar je moet je realiseren: één, is het noodzakelijk, en, twee, wat doe je je mensen aan? We zitten niet in Uruzgan om het gevecht op te zoeken met de Taliban.

Wat inspireert je om dit werk te doen?

Op 6 juni 1944 stonden er duizenden jongens voor ons op de stranden van Normandië. Zij hebben ons de democratie gebracht. Democratie is helaas niet gratis. Voor

vertrek hebben we met z’n allen begraafplaatsen in Normandië bezocht, en daar liggen dan elfduizend kerels. Mijn werk is niet iets wat ik doe, het is waar ik in geloof. Ik vind dat iedereen recht heeft op vrijheid van meningsuiting en democratie, of dat nu in Nederland is of in Afghanistan. Inmiddels heb ik wel geleerd dat niet iedereen er aan toe is. Als het te snel komt, is de verandering te groot.

Hoe bedoel je dat?

Toen ik net in Uruzgan was, dacht ik: we leren die mensen lezen en schrijven, dan heb je over vijftien jaar een generatie waar de meerderheid geen analfabeet meer is. Iedereen kan dan zelf lezen en zelf nadenken, met als gevolg dat de macht van een kleine groep die angst zaait afneemt. Maar in de praktijk blijkt dat lastig. In Afghanistan leer je het vak van je vader, wat ook een vorm van scholing is, maar je zit niet zoals bij ons van je vierde tot je twintigste op school. Een jongetje van zes heeft bijvoorbeeld als taak de gewassen van het land naar de markt te

brenge. De oogst gaat op de ezels en hij loopt ermee naar de bazaar. Als je dat zoontje de hele dag op school zet, ontwricht je de samenleving. Dan heb je als Afghaan een prachtoogst, je zoon kan lezen, maar je hebt niks te eten en je oogst ligt te verrotten. Daar moet een balans in gevonden worden. Je Nederlandse bril moet echt af in Afghanistan.

Stel, je was geen militair geworden. Welke carrière zou je dan ambiëren?

Als kind wilde ik straaljagerpilot worden. Maar als ik iets buiten Defensie moest kiezen, zou ik zeggen: wielrenner. Ik heb een tijdje gekoerst, maar ben er veel te laat mee begonnen – op mijn dertigste – om de top nog te kunnen bereiken. Behalve voor voetballers – dat zijn aanstellers met al die nepvalpartijen – heb ik bewondering voor alle sporters. Maar een wielrenner is het summum, die valt en staat op, kijkt of zijn fiets het nog doet, en dan gaat hij verder.

En de doping?

Ik vraag me af in welke sport er geen doping

wordt gebruikt. En als je kijkt naar de inspanningen die geleverd moeten worden in de Tour de France, dat doe je niet op een boterham met pindakaas. Je hebt allerlei vitaminepreparaten, en ja, doping ligt in het verlengde – alleen heeft iemand bepaald dat het illegaal is.

De hele boel vrijgeven dan maar?

Als je twintig bent, zie je alleen de kansen die doping je biedt, en dat is gevaarlijk. Je kent het verhaal toch van die hardloper die zei dat hij ieder middel zou gebruiken als hij zeker wist dat hem dat goud op de Olympische Spelen opleverde, ook al werd hij dan niet ouder dan veertig, want dan had hij eeuwige roem. Ik vraag me af of je jongens van twintig die beslissing kunt laten nemen.

Doping en oorlog zijn ook geen onbekenden van elkaar. Denk aan Vietnam, waar de meeste Amerikanen met een amfetamineverslaving vandaan kwamen.

Van soldaten wordt óók heel veel gevraagd. In elk leger wordt gekeken naar middelen waardoor mensen langer alert blijven. Maar dan binnen het legale, met Red Bull-achtige drankjes. Het is menselijk om alles eruit te halen wat erin zit. En ja, dat kán met doping.

Je zei net dat de best denkbare drug een vuurgevecht is. Beschrijf de sensatie eens.

Alles om je heen lijkt in slow motion te gaan, terwijl je denkproces als een soort F1 wagen door je hoofd heen schiet. Je maakt heel snel connecties, bent zeer bewust van wat er gebeurt. Alles wat je geleerd hebt, begin je automatisch te doen. Dus de voorbereiding in Nederland, de drill zoals we dat noemen, is essentieel om in zo’n situatie te kunnen overleven. Razendsnel doorloop je de opties, wat is er aan de hand, hoe lossen we dit op? Op dat moment ben je hoogsensitief. Geuren en beelden komen overduidelijk binnen, je denkt als een dolle en handelt zonder er bij na te denken in hetzelfde tempo. In *Saving Private Ryan* heb je die scène dat ze in slow motion het strand opstormen, ik dacht altijd dat het effectbejag was, maar het is echt gebaseerd op de werkelijkheid.

Je verlangde terug naar die kick, zei je. Een bungeejump overwogen?

Nee, dat trekt mij totaal niet. Als militair kom je natuurlijk al genoeg aan je spanning tijdens trainingen, met tokkelen en abseilen en dat soort zaken. Voor mij is het eerder

een kick om Alpe d’Huez op te fietsen. Daar moet namelijk zélf iets voor doen, als je gaat bungeejumpen, koppel je je vast en stort je naar beneden. Dat is geen kunst. Maar als je bovenop Alpe d’Huez wilt komen, kun je – ook al zit je helemaal kapot – maar één ding doen, en dat is doorgaan. Tijdens zo’n gevecht hetzelfde. Er is één manier om te overleven, en dat is zelf een situatie creëren dat je weg kunt – uiteraard met de groep met wie je bent. Het is alle hens aan dek.

Hoe zat het met die muziek?

Dat was in de periode erna. Normaal ben ik

“Voor we het weten sta ik straks in Nederland te vechten voor vrijheid van meningsuiting en democratie”

van de gitaarmuziek, Kings of Leon, Nirvana, Pearl Jam, en ineens ben ik alleen maar dance en trance gaan draaien. Uptempo maar vooral opzweepend. *Carmina Burana*, óók regelmatig geluisterd. Het moest altijd naar een climax gaan, muziek waar je echt in meegenomen werd. Eén van mijn favoriete nummers toen heette niet voor niets *As The Rush Comes*, van Motorcycle. Soms werd ik om drie uur ’s nachts wakker, helemaal uitgeslapen, en dan ging ik maar hardlopen op het kamp. Die spanning, die energie moet uit je lichaam. Je hele spiergestel krijgt een klap tijdens zo’n gevecht. Er zit een bepaalde stress op die spieren en die moet eraf.

Is sex ook een uitlaatklep?

Als je doodsangsten uitgestaan hebt, schijnen mensen een ontzettende voortplantingsdrang te krijgen. Evolutionair is dat ook logisch. Je bent bijna dood geweest en wilt toch je genen voortzetten.

Helaas zijn er weinig vrouwen in Kamp Holland.

Waar mensen bij elkaar zijn, daar is sex. Je kunt zeggen dat het niet kan of mag, je houdt het toch niet tegen. Ja, er zullen ongetwijfeld ook mannen geweest zijn die het met elkaar deden. Zolang het niet ten koste gaat van de werkzaamheden zal het mij persoonlijk een zorg zijn

Ging het Westen aanvankelijk niet naar Afghanistan om Bin Laden op te pikken?

Na 9/11 verschanste Bin Laden zich in het Tora Bora bergte van Afghanistan. Onder

Operation Enduring Freedom is het Westen in het noorden, bij Kaboel, het land bin-nen gevallen. En nu draaien we eigenlijk met de klok mee het land door, telkens een paar provincies. Als *Enduring Freedom* is geweest komt ISAF, de wederopbouwmissie van de NAVO. Ik weet overigens niet of het de doelstelling was om Bin Laden echt op te pakken of dat men de bodem onder de dreiging van het internationale terrorisme wilde weghalen.

Waarom is de Taliban zo sterk in die landen? Ze voorzien blijkbaar in een

bepaalde behoefte.

De Taliban voorziet niet zo zeer in een behoefte, het is eerder dat ze angst zaaien. En daarbij misbruiken ze de islam. Het zijn in feite gewoon machtswellustelingen, helemaal geen geloofsfanatici, zoals vaak wordt gedacht. Er is geen enkel geloof dat haat en oorlogszucht zaait – het christendom niet, het jodendom niet, de islam ook niet. Fanatici halen bepaalde citaten uit de context en doen er hun voordeel mee. Het gaat om eigen gewin, ze willen hun positie in stand houden. Ze vermoorden burgers en zeggen dan: als je niet meewerkt, gebeurt het ook met jou.

Welk verhaal daar heeft de meeste indruk op je gemaakt?

Via zenders volgden we een rechtszaak. Een man had een zak graan gestolen, omdat hij zijn gezin niet meer te eten kon geven. Die rechtszaak heeft drie dagen geduurd en de Talibanhoofdman in die regio wilde dat hij onthoofd zou worden. Nu staan er op diefstal flinke straffen in Afghanistan, maar dit was extreem en de moellah wist het vonnis tegen te houden. Uiteindelijk werd besloten dat zijn beide handen afgezaagd zouden worden met een botte zaag. Of dat gebeurd is, weet ik niet. Ik weet wél: als je in Afghanistan geen handen hebt, kun je je land niet meer bewerken, je bent niks meer waard. Los van het feit dat ik me niet wil voorstellen hoe het voelt als je handen worden afgezaagd met een botte zaag, kan iedereen dan zien dat je een schande bent en jij en je familie hebben geen leven meer. Misschien was die man

beter afgeweest als ze zijn kop in één keer eraf hadden geslagen.

Hoe was het om terug te keren in Nederland?

Als je vanuit veiligheid komt is het makkelijker je aan te passen aan een onveilige situatie dan andersom, heb ik gemerkt. Ik heb me bijvoorbeeld nog nooit zo klote gevoeld in McDonald's als de eerste dag na terugkomst. Je hebt dan een mensenmassa om je heen die je niet kunt controleren. Drukte, veel herrie, totaal geen overzicht wat er aan de hand is. Ik wilde alleen maar aan een tafel in een hoekje zitten, met mijn rug tegen de muur. Daar had ik het beste overzicht.

Wat viel je nog meer op?

Dat Nederlanders zo ontzettend goed kunnen klagen. Het is niet jónw schuld dat je te weinig verdient, nee, dat komt doordat je baas een eikel is. De schuld ligt nooit bij jezelf. Zeurprogramma's als *Radar* doen het hier dan ook fan-tas-tisch. Ik kan ook ontzettend moeite hebben met uitspraken van iemand als Geert Wilders. Mij maakt het niet uit of je moslim, boeddhist, jood, christen of atheïst bent, ik vind het de meerwaarde van Nederland dat we van oudsher iedereen in zijn waarde laten. Heel erg dat daar nu

aan wordt getornd. Voor we het weten sta ik straks in Nederland te vechten voor vrijheid van meningsuiting en democratie. Een idee dat mij drijft is dat iedereen zijn eigen succes creëert. Je schept kansen en moet die zelf benutten. *Life is what you make it*. Het is echt niet de schuld van de moslimgemeenschap als jij te weinig verdient. Dat soort verhalen vond ik altijd al erg treurig, maar na Afghanistan doet het me nog meer pijn.

Wat zijn je ambities?

Ik heb wel eens gezegd: ik wil mijn kop op iedere munt hebben staan. Wat ik bedoel: maakt niet uit wat ik doe, of dat nu als schrijver is of in mijn loopbaan bij Defensie, ik wil alles eruit halen wat erin zit. De dag dat je niets meer verlangt en geen ambities meer hebt, ben je wat mij betreft dood.

Wat zie je als je grote kracht?

Ik ben een idealist die óók realistisch is. Ik hoop dat mijn werk ooit overbodig wordt en dat we wereldvrede krijgen. (Lachend). Dan

trekken we als Captain Kirk met spaceships de ruimte in om andere wezens te cultiveren, naar onze maatstaven.

Lekker democratisch...

In zekere zin is democratie het Westerse geloof van nu. En ik ben de Jehova.

Dus zo overtuigd ben je niet van je missie?

Ik vind dat je altijd kritisch naar jezelf, je werk en de wereld moet blijven kijken. Op het moment dat jij ervan overtuigd bent dat jouw denkbeelden de waarheid zijn, ben ik bang dat je krankzinnig bent geworden.

Wat nu als over dertig jaar blijkt dat je als Jehova het verkeerde geloof hebt gebracht?

Dan hoop ik de man te zijn met karakter, die zegt: op basis van de informatie die ik toen had, leek me onze missie het beste voor alle partijen, daar heb ik mij echter helaas in vergist. ☪

LEZERSACTIE!

Penthouse geeft vijf exemplaren van *Soldaat in Uruzgan* cadeau. Stuur om kans te maken een mail naar lezersactie@mediaventura.nl, o.v.v. uw naam en adres.